

8. Okrugli stol za školske knjižnice Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed

Mira Matan, prof. i dipl. knjižničarka

Knjižnica Ugostiteljske škole Opatija

mira.matan@skole.hr

8. okrugli stol za školske knjižnice s temom “Školska knjižnica: pogled unazad-korak unaprijed” održan je 5. listopada 2017. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica. Skup je održan u povodu obilježavanja Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica. Organizator skupa je Hrvatsko

knjižničarsko društvo, Komisija za osnovnoškolske i Komisija za srednjoškolske knjižnice u suradnji s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Skup je sufinanciralo Ministarstvo kulture. Cilj Sekcije za školske knjižnice je bio osvrnuti se unatrag da vidimo što je napravljeno u školskom knjižničarstvu, sagledati trenutno stanje i napraviti planove za budućnost. Nakon kratkog kulturno-umjetničkog programa prvo predavanje je održala Predsjednica Hrvatskog knjižničarskog vijeća, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić na temu **“Doprinosi školskih knjižničara provedbi Strategije hrvatskog knjižničarstva”**. Profesorica je ukazala koji su potencijali i uloga školskih knjižnica u Strategiji hrvatskog knjižničarstva, njihovu važnost i potencijal u odnosu na promjenjive uvjete učenja i podučavanja, poticanja mladih na kritičko mišljenje, inovativnost i aktivno sudjelovanje u nastavi. Profesorica je istaknula izazove i moguće doprinose školskih knjižničara u ostvarenju strateških ciljeva hrvatskog knjižničarstva, 2018.-2022. godine. U izlaganju je problematizirala potencijale i aktivnosti vezane uz svaki strateški cilj i pokazatelje rezultata. Na kraju je govorila o načinu na koji su školske knjižnice zastupljene u novom zakonu i o načinu da se u legislativnom smislu povežu sustav kulture, obrazovanja i znanosti s ciljem usklađivanja relevantnih zakonskih odredbi. Sljedeće predavačice bile su Frida Bišćan, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Mira Zovko, Ministarstvo znanosti i obrazovanja sa temom **“Školske knjižnice danas: stanje i perspektive”**. Predstavile su mrežu školskih knjižnica, njihovo značenje za odgojno-obrazovni sustav, sadašnje stanje knjižnica glede prostora i opremljenosti, Standardu, razvoju, trenutnom

stanju obzirom na prostor i opremljenost, potrebama i predviđenim planovima razvoja.

Robert Posavec iz Centra za odgoj i obrazovanje u Čakovcu i Dražrnka Stančić iz O. Š. Ivana Kukuljevića Sakcinskog – Ivanec, govorili su o temi **“Komunikacija školskog knjižničara – kako ju sami vidimo”**. ... “Rad je svojevrsna SWOT analiza unutar struke školskog knjižničara s edukativnom komponentom”, ... “Za podizanje razine vidljivosti struke, a time i uvjeta za uspješniji radprofesije u vrijeme brzih promjena i tehnološkog napretka potrebno je strateški upravljati tom vidljivošću.” ... “Također je potrebno više edukacije o komunikacijskom menadžmentu za sve školske

knjižničare: komunikacijskim vještinama, tehnikama i atima, te strateškom planiranju komunikacije.”

“**Vremeplov okruglih stolova Sekcije za školske knjižnice**” bila je tema Danice Pelko iz OŠ Donja Stubica i Zorke Renić iz Medicinske škole Bjelovar.

Đurđica Krčmar Zalar govorila je na temu “**Franjo Francev u hrvatskim temeljima knjižničarstva kao profesije i struke**”.

“**Školske knjižnice u Koprivničko –križevačkoj županiji: stanje, trendovi, perspektiva...**” bila je tema Ljiljane Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice “Fran Galović” iz Koprivnice.

Ilija Pejić, Narodna knjižnica “Petar Preradović” iz Bjelovara održao je predavanje pod naslovom: “**Modeli sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije 2006-2016.**”.

“**Iz perspektive stručnog suradnika knjižničara kao autora i voditelja nacionalnog projekta: zašto radimo ono što ne moramo**” govorio je Denis Vincek iz OŠ Ante Kovačića, Zlatar.

Dejana Bedeković, IV OŠ Bjelovar govorila je na temu: “**Knjižničar učitelj – suradnik u nastavi**”.

“**Čitanje s ekrana/knjige**” bila je tema predavanja Mire Matan iz Ugoštiteljske škole Opatija.

Nakon predavanja održana je rasprava i doneseni su sljedeći zaključci: “Sukladno zaključcima 8. okruglog stola za školske knjižnice “Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed”, održanog 5. listopada 2017. godine u Virovitici, obraćamo se Ministarstvu znanosti i obrazovanja te osnivačima osnovnih i srednjih škola na području Republike Hrvatske s molbom za sustavno namjensko financiranje školskih knjižnica do ispunjenja Standarda za školske knjižnice (NN 34/2000) kojim bi se osiguralo jednako pravo na obrazovanje i na pristup informacijama svakom učeniku na području Republike Hrvatske.” Na spomenutom skupu naglašena je potreba sustavnog rješenja nabave u školskim knjižnicama od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja te osnivača škola na području Republike Hrvatske te se predlaže model financiranja prema sljedećim kriterijima:

- Knjižnična građa kao potpora nastavnom procesu (lektira, referentna zbirka, nastavnički fond) – **30,00 kn po učeniku, odnosno nastavniku i stručnom suradniku** (15,00 kn MZO; 15,00 kn osnivač)
- Knjige za slobodno čitanje, didaktičke igre – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole
- AV i e-građa (CD-i, DVD-i, baze podataka, on line publikacije i dr.) – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole (koristi se kao pomoćni nastavni materijal)

- tiskovine (časopisi, novine i sl.) – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole (neovisno o broju učenika)

Ukoliko to mogućnosti dopuštaju, u skladu s navedenim Standardom za školske knjižnice te poslanjem školskih knjižnica i njenom važnom ulogom u promociji i poticanju čitanja, bilo bi važno financirati i kulturnu i javnu djelatnost školskih knjižnica s **1.000,00 kn godišnje** po školi, tj. njenoj knjižnici. To bi omogućilo organizaciju kvalitetnih sadržaja kao dio kulturne i javne djelatnosti školskih knjižnica i sudjelovanje svih učenika u tom važnom aspektu odgoja i obrazovanja.

Predloženi model financiranja osmišljen je u suradnji s **Hrvatskom udrugom školskih knjižničara** koja ga je razradila vodeći računa o svim aspektima knjižnične djelatnosti propisanim Standardom za školske knjižnice. Model se temelji na broju korisnika, odnosno učenika i djelatnika

određene škole i na lokalnoj se razini u više navrata pokazao vrlo uspješnim. Profesionalna zajednica školskih knjižničara procijenila ga je kvalitetnim i razvojnim. Predloženi model podržava i Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Nabava knjižnične građe u školskim knjižnicama osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske u od 2007. godine u stalnom je padu. Prema statističkim pokazateljima u osnovnim školama manja je za 43%, a u srednjim školama za 34%.

Knjižnična građa temelj je svake školske knjižnice, a dostatno, sustavno i kontinuirano financiranje školskih knjižnica osnovni je preduvjet za zadovoljavanje obrazovnih, kulturnih, informacijskih i stručnih potreba korisnika i permanentnog obrazovanja. Od 2007. godine izostalo je financira-

nje školskih knjižnica od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, a sufinanciranje od strane osnivača, gradova i županija je nedostatno, ili uopće ne postoji, čime su u težak položaj dovedene mnoge školske knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Vraćanjem sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja prema modelu 15 kuna po učeniku i nastavniku te njima dodanim namjenskim sredstvima za nabavu od strane osnivača škola što se ovdje predlaže, ostvarilo bi se oko 50% nabave predviđene Standardom za školske knjižnice. Iz svega navedenog, razvidno je da je 8. Okrugli stol u Virovitici bio svrsishodan, interesantan i sve se odvijalo u izuzetno vedroj i pozitivnoj atmosferi. Nadam se i očekujem da će rezultati biti “korak unaprijed” za školske knjižničare.

